

DELO

TRST - 4. julija 1980
Leto XXXII. - Štev. 12
Petnajstdnevnik - Quindicinale
Abbon. postale - Gruppo II/70
200 lir

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

O izkušnji posebne vladne komisije

Čudna stališča vlade do pravic slovenske narodnostne manjšine

V Rimu se izteka dejavnost posebne delovne skupine, ki v okviru vladne komisije proučuje vprašanje globalne zaščite slovenske manjšine v Italiji. Ravno kar je bila predzadnja seja delovne skupine, prve dni septembra pa bodo zaključni sestanki skupine in komisije.

Že to suhoparno navajanje datumov daje jasno razumeti, kaj se dogaja. Vlada je prvotno zagotavljala, da bo osnutek o zaščiti izšel ob izteku roka 18 mesecev od ratifikacije osimskega sporazuma... Kmalu je vsem postalo jasno, da italijanska vlada niti zdaleč ni mislila na to. Izdelala je nesprejemljiv dekret, ki je bil na splošno zahtevo vseh (tudi deželnega odbora) umaknjen. Drugi rok je nato bil večkrat podaljšan. Zadnjič pa je druga Cosigova vlada obljubila, da bo osnutek izšel junija, pred poletjem 1980. Po objavi izidov junijskih upravnih volitev v Italiji in naših krajih pa je vlada nepričakovano spet za več mesecev odložila rok, saj bo vladna komisija zaključila svoje delo septembra, vlada pa bo zakonski osnutek izdelala konec leta.

V resnici, če bi šlo samo za roke, bi niti ne negodovali toliko, kot se nam zdi potrebno, saj smo na našo zaščito čakali tri desetletja in več. Res pa je, da to, kar nam vlada pripravlja ni nekaj takega, kar bi lahko z mirno vestjo označili za »globalno zaščito«, niti z drugimi besedami.

Kaj nam pomeni beseda »globalna zaščita« smo večkrat pojasnili. Morda je prav, da sedaj za trenutek obnovimo osnovne smernice, po katerih so delali slovenski člani vladne komisije, ki so z veliko potrpežljivostjo skušali o tem prepričati svoje večinske sogovornike. Globalna nam pomeni, da morajo pravice veljati za vse Slovence v Italiji, brez vsakršnega razlikovanja na to, ali živijo v mestih ali v oko-

lici, oziroma, če živijo na Tržaškem, Goriškem, Benečiji ali Kanalski dolini. Zaščita pa pomeni, da morajo Slovenci uživati pravice, ki jim »pripadajo« po ustavi. Biti jim morajo torej zajamčene. Vladni predstavniki pa, po skoraj treh letih ostrih diskusij, tega ne sprejemajo. Oni v bistvu ponujajo kvečjemu le nekaj pravic, pa še te naj bi bile diferencirane glede na ozemlje, glede na prisotnost italijanske večine, glede na

politične razmere, glede na stopnjo narodnostne zavesti in organiziranosti. Poleg tega ne govorijo o nekih »zajamčenih pravicah«, pač pa o tem, da bi pravice bile nekako »na razpolago«, da bi se Slovenci morali zanje še naprej boriti od primera do primera. V tem smislu naj bi se šli nekakšne »referendume« in vztrajno zahtevanje pravic, ki bi jih

Stojan Spetič

(Nadaljevanje na 2. strani)

S seje glavnega odbora SKGZ

Vztrajamo na zahtevi po priznanju pravic

O pravicah Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski krajini in o (ne) delu posebne komisije pri predsedstvu vlade, ki je bila ustanovljena zato, da pripravi gradivo za zakon o Slovenceh, kakor tudi o delu paritetne komisije, ustanovljene marca t.l., je tekla beseda tudi na seji glavnega odbora SKGZ, ki je bila pretekli ponedeljek v Trstu. Po poročilih predsednika Raceta in Karla Šiškoviča, predstavnika SKGZ v že omenjeni paritetni skupini, se je razvila živahna razprava. Tako v poročilih kot v razpravi je bilo poudarjeno zlasti naslednje:

Za našo skupnost je nesprejemljiva delitev teritorija, kjer Slovenci v tržaški, goriški in videmski pokrajini bivamo, na širše in ožje območje z različnimi pravicami glede uporabe slovenskega jezika v javni upravi.

Še manj nesprejemljiv je predlagani postopek za določanje ožjega območja, kjer ne more odražati dejanskega stanja, marveč je prepuščeno politični presoji, ali je umestno dati Slovincem širše jezikovne pravice ali ne. Predlagani postopek dejansko prepušča Slovincem nasprotnim silam, da velikem delu slovenske manjšine v deželi odklanja jezikovne pravice.

Nasprotovanje vsaj delni samoupravi slovenske šole, odklanjanje take družbeno-gospodarske, urbanistične in prostorske politike, ki bi dosledno upoštevala specifične

interese manjšine in samo delno pristajanje na druge zahteve, vse to — poleg omejitvenih stališč glede rabe slovenskega jezika — pomeni popuščanje tistim silam v italijanski družbi, ki še vedno vztrajajo na politiki asimilacije Slovencev. Ponavlja se primer Koroške.

Zaradi vsega tega vztrajamo v zahtevi, da je treba naši manjšini priznati vse nacionalne pravice na ozemlju 35 občin v tržaški, goriški in videmski pokrajini, neglede na njeno številčno stanje v posameznih občinah ali na odstotek, ki ga slovensko prebivalstvo tam predstavlja.

Ne moremo se strinjati s predlogom, po katerem naj bi bil zakon splošen in ohlapen, morda v nekaterih stvareh le programski, in da bi šele izvršilne norme določale obseg nekaterih bistvenih pravic. Proti taki obliki zakona smo zato, ker bi se ob njegovem sprejemu znašli malone praznih rok. Ne strinjamo se tudi zato, ker bi se morali še leta in leta boriti za nekatere osnovne pravice in tudi zato, ker bi se postopnost prikradla skozi okno. Postopnost smo doslej vedno odklanjali, ker bi do nekaterih pravic prišli šele čez desetletja. Predstavljamo si čimbolj konkreten in podoben zaščitni zakon, ki naj ima obliko predloženih osnutkov. Opozarjamo, da bi demokracija v Italiji doživela velik poraz, če bi bili Slovenci prisiljeni napovedati vojno zakonu, ki naj bi jih »zaščitil«.

Čudna stališča vlade do pravic slovenske narodnostne manjšine

(Nadaljevanje s 1. strani)

vlada in večinske sile od primera do primera zagotovile (ali pa tudi ne).

Drugje smo zapisali, da bo torej vladni osnutek v bistvu le fasada lepih besed in redkih koncesij, ki naj vzbudijo vtis pri sopodpisnici osimskega sporazuma, češ da je italijanska vlada poravnala mednarodno sprejeti dolg o «najvišji možni stopnji zaščite», obenem pa bi Slovincem zajamčili kvečjemu nek «status quo» z redkimi možnostmi izboljševanja položaja postopno in glede na spremenljivost političnih razmer pri nas.

Zaradi rezerviranosti, ki smo jo dolžni spoštovati, nimamo še pravice govoriti o podrobnostih, vendar bo bralcem dovolj jasno, kaj se kuha v Palači Minerva, kjer zaseda vladna komisija.

Upravičeno se, seveda, bralci lahko vprašajo, kaj pravzaprav delajo v tej komisiji slovenski predstavniki. Tu moramo zelo jasno pibiti, da je naša trenutna naloga v tem, da skušamo omejiti škodo, ki bi jo vlada gotovo povzročila, če bi sklepala brez našega ugovaranja. Predlogi, ki jih je izdelala so za nas odločno nesprejemljivi, toda mislimo, da je naša naloga, da jih omilimo kolikor je mogoče in s tem vsaj delno olajšamo vlogo parlamenta in demokratičnih sil, ki bodo o teh predlogih končno odločale.

Jasno nam je, namreč, da osnutek vlade ni končna faza boja, pač pa le nekaj vmesnega. V parlamentu se bo moral ta vladni osnutek soočiti z osnutkom KPI, PSI in peticijo SSk. Skratka, soočil se bo z zakonskimi predlogi, na katere je slovenska manjšina že pristala in jih je sprejela z odobravanjem. Tega ne moremo reči za vladni osnutek, čeprav ga v podrobnostih še ne poznamo. Mislimo pa, da bomo demokratičnim silam olajšali delo, če bomo v vladni komisiji iz vladnega osnutka odstranili vsaj najbolj kričeve protislovja in poniževalne krivice.

Izkušnja vladne komisije nam je tudi pomagala spoznati, kako omejeni so pogledi predstavnikov italijanske države in večine stranke, ki jo usmerja in vodi, do vprašanja narodnih manjšin, slovenske še posebej.

Končno pa nam mora biti še nekaj jasno. Še dalje bo potreben enoten boj za naše pravice in za zares globalno zaščito. Še dalje bo potrebna največja enotnost med Slovinci in med slednjimi ter italijanskimi demokratičnimi silami. Kajti od te enotnosti in borbenosti bo odvisno tudi, kako se bo odvijala zaključna parlamentarna debata o naši zaščiti in končno, kako in v kakšnih pogojih bomo nadaljevali naš boj.

Vladni ukrepi za zaježitev inflacije

Vlada je sprejela vrsto ukrepov, ki naj zaježijo inflacijo, pospešijo zaposlovanje in obvarujejo kupno moč lire. Ukrepi so naslednji:

Preustroj davčnih pasov količnikov in okvirov davka na dodatno vrednost (IVA), s tem, da se število pasov zniža ob 8 na 5; zviša se davek na proizvodnjo goriva; vsem odvisnim delavcem bodo odtegnili 0,50 odstotka plače na račun sklada za pomoč Jugu; višina samoobdavčenja, ki sedaj obsega 75 odstotkov in ga je treba poravnati do 30. novembra, se zviša na 85 odstotkov, rok za poravnavo pa zapade 31. oktobra; davčne pobornice bodo morali sedaj izdajati tudi avtoličarji, vulkanizatorji, avtomehaniki, krznarji, avtoelektričarji in draguljarji; davkoplačevalci bodo lahko odbili stroške za raziskave; davek na proizvodnjo alkoholnih pijač se zviša, razen za vino in pivo; zvišanje prispevkov za bolezensko zavarovanje obrtnikov, trgovcev in profesionalcev.

Zvišala se je tudi cena bencina, plina za pogon in plinskega olja.

Ti ukrepi so bili sprejeti pred dnevi, vendar do trenutka, ko smo urejali list nam še niso

znana dokončna stališča političnih sil in sindikatov. Vsekakor je jasno, da je imela vlada prvotno v načrtu še druge ukrepe, ki bi hudo prizadeli predvsem ljudske sloje a je morala pod pritiskom narediti korak nazaj.

Vsekakor pa je že znano, da je KPI zelo negativno ocenila te vladne ukrepe, jih označila kot «zmedene in nepravilne» ter napovedala, da bo sprožila široko množično politično posvetovanje, v parlamentu pa predložila posebno resolucijo.

Namesto vsiljene zamrznitve ali celo odbitka nekaterih točk draginjske doklade, ki je enotna sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL ni mogla sprejeti, ker je mehanizem premične lestvice plod njenega samostojnega dogovora z združenjem industrijcev, so se dogovorili o ustanovitvi novega «solidarnostnega» sklada, v katerega bodo delovni ljudje prispevali pol odstotka mesečnih prejemkov in iz katerega bodo črpali sredstva za ustvarjanje novih delovnih mest na Jugu. Na ta način bodo po predvidevanjih nabrali v letošnjem letu 700 milijard lir.

Velik uspeh natečaja «Moja vas»

Natečaj «Moja vas», ki ga prireja Študijski center Nediža (Špeter v benečiji) je bil letos še bolj kot prejšnja leta - uspešen. To je toliko bolj razveseljivo in spodbudno, ker se je že omenjeni center prav letos spopadel s številnimi težavami.

Kot je znano je prosvetno ministrstvo odločilo, da se natečaj ne sme vršiti v šolah. Že v prvomajski številki našega lista smo poročali o negativnem odgovoru, ki ga je podtajnica omenjenega ministrstva Falcucci dala senatorki Jelki Gerbčevi, ki je vprašala, naj bi ministrstvo «dovolilo v šolah v videmski pokrajini pisanje nalog v slovenščini in to pod pokroviteljstvom Študijskega centra Nediža».

Zato je torej moral Študijski center izpeljati svoje poslanstvo po «neuradni» poti. In dejstvo, da se je nad 300 slovenskih otrok, ki ne obiskujejo slovenskih šol — ker teh šol enostavno ni — udeležilo narečnega natečaja «Moja vas» je ne le razveseljivo in spodbudno, temveč je hkrati tudi najboljši odgovor tistim, ki ne priznavajo narodnostnih pravic.

Najboljše spise so na posebni prireditvi, ki je bila preteklo nedeljo v Špeteru, nagradili, vsem udeležencem natečaja pa izrekli priznanje.

Prireditve v Špeteru je bila zelo pomembna kulturna manifestacija Slovencev iz videmske pokrajine in obenem tudi prijetno prijateljsko srečanje.

PRISPEVKI

Ob 5. obletnici smrti tovariša Franca Pertot iz Nabrežine daruje žena Zora 10.000 lir za sklad DELA.

Angelo Veljak od Domja se spominja svoje žene Valerije. Ob obletnici njene smrti (7. julija) daruje 7.000 lir za DELO.

Ob obletnici smrti tov. Iva Pertot iz Nabrežine je neki tovariš (ne želi, da bi objavili njegovo ime) daroval za devinsko-nabrežinsko sekcijo KPI 10.000 lir.

Ob vpisu naročnine so prispevali za sklad DELA:

Ivo Širca, Prapot, 17.000 lir, Ludvik Maver, Boršt, 2.000 lir, Milan Zobec, Boršt, 2.000 lir, Josip Lovriha, Dolina, 2.000 lir, Drago Ota, Boljunec 4.000 lir.

Vid Vremec, openski rojak, ki živi v Kopru, je prispeval za sklad DELA 2.000 lir.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor **ALBIN ŠKERK**

Ureja uredniški odbor

Odgovarja **FERDI ZIDAR**

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2

telef. 24.36

Poštni tekoči račun 11/7000

Letna naročnina 3.000 lir

Tisk: Tipo/Lito Stella v. Molino a Vento 72 - TS

Ob glasovanju o tržaškem občinskem proračunu

«Nevarna razmerja» v Trstu

V trenutku, ko to pišemo, še ne vemo, kako bo izgledalo zaključno glasovanje o proračunu tržaškega občinskega odbora, ki ga vodi odv. Cecovini. Bralcem bo izid glasovanja medtem že znan in imajo za to določeno prednost. Kljub temu pa se nam zdi potrebno, da nanizamo (na osnovi razpoložljivih podatkov) nekaj misli o dogajanju v tržaških političnih krogih.

Vse kaže pač, da bo obračun Cecovinijeve uprave tokrat odobren, najbrž z glasovi (ali vzdržanjem) demokrščanske skupine. Izgovor za to je «tehničnega» značaja, v resnici pa skriva globoke politične motivacije.

KD, predstavnik parazitskega državnega kapitala, ki je vodil tržaško gospodarstvo v obdobju, ko meja še ni bila dokončno potrjena in ni nihče investirjal svojih kapitalov na naše področje, se je namreč srečala s predstavniki finančnega kapitala zavarovalnic, bank in trgovcev, skratka tistih slojev, ki izražajo svoje interese skozi Listo za Trst in se pri tem navdihujejo pri mitih «proste cone» iz časov Martina Krpana.

Obe meščanski stranki sta se dogovorili o «upravljivosti» mesta, kot se glasi slovenski prevod najnovejše formule demokrščanskih voditeljev, katerim gre — kljub večkratnim porazom na volitvah — predvsem za to, da si ponovno osvojijo zaupanje dela tržaškega meščanstva, kateremu je KD služila v prejšnjih desetletjih, a se je otrese kot nadležne dekle v trenutku, ko je izdala malomeščanske interese in podpisala (na vsedrjavni ravni) osimske sporazume z Jugoslavijo.

Tržaški meščanski sloji tega niso odpustili demokrščanski vodilni skupini: da je enkrat samkrat v trenutku državniške odgovornosti pozabila na kramarske potrebe tržaških trgovcev in šušmarjev. Če bi KD v osimske sporazume, ali vsaj v ratifikacijski zakon, vključila nekaj milijardic podpor sem ter tja, kakšno davčno olajšavico več, nekaj carinskih ugodnosti in kaj podobnega bi verjetno ne bilo 65 tisoč podpisov za prosto cono iz Krpanovih časov, niti Cecovinijeve liste z radikalno in fašistično zabelo. Osimski sporazumi pa so potrepljali po rami tržaškega malomeščana in mu zastavili usodno vprašanje,

ali bi bil pripravljen kaj storiti, ne da bi ga nekdo vodil za roko in ga bri-sal pod noskom.

Tolikšne podjetnosti, da bi sam s svojimi nogami hodil na srečanja evropskih gospodarskih interesov, pa Tržčan nima in ne bo imel, dokler se mu bo sveži kruhec pekel iz milijard dinarčkov iz žepov jugoslovanskih švercarjev vseh vrst in marž.

Tako se je torej začelo drsenje v prepad, kamor smo vsi skupaj pridrseli. Že na prvih upravnih volitvah, leta 1978, je melonarska lista zbrala preveliko število glasov. Tedaj, v vzdušju parlamentarne večine demokratične enotnosti, bi se KD še lahko uprla, vsaj v imenu državniških odgovornosti in zvestobe idealom, ki so navdihovali Alda Mora. V resnici pa so demokristjani že na grobu tega državnika opustili njegove misli in ideale, šlo jim je (povsod) le za povratak na oblast, absolutno prevlado.

V Trstu so odklonili oblikovanje večine antifašistične enotnosti na občini in pokrajini. Prepustili so, v imenu protikomunizma, Cecoviniju prednost, ki mu je volilci niso dali, saj je tedaj razpolagal s podporo ene četrtine Tržčanov. Danes ga podpira ena tretjina, pa tudi to še ni večina, če bi demokristjani ne vztrajali pri protikomunistični diskriminaciji, ki je medtem postala celo kongresna preambula KD.

Zaradi protikomunistične diskriminacije pa se številčna in politična razmerja ne ujemajo več. KD izjavlja, da hoče zagotoviti «upravljivost» Trsta v duhu «preambule» proti KPI, kar praktično pomeni, da si je zaprla vrata k oblikovanju demokratične in protifašistične koalicije in da je edina pot zanjo dogovor z Listo za Trst. Končno (tako modrujejo v palači Diana) za Listo «preambula» ne velja.

KD je do zadnjega skušala pridobiti za svojo zamisel tudi manjše politične sile, v upanju, da bodo predstavljale figovo pero, s katerim naj zakrije svojo sramoto, ko gre na srečanje z nekdanjim nasprotnikom. Ne vemo, do tega trenutka, kako se bo zadržal predstavnik PSDI, kakor tudi ni do zadnjega jasno zadržanje občinskega svetovalca SSK Lokarja. Resnici na ljubo je on na zadnji občinski seji izjavil, da pogojuje svoje zadržanje z odgovorom Liste za Trst v zvezi s pravicami slovenske manjšine. Teh odgovorov pa LpT ni dala niti radikalcem, ki so bili njani tesni zavezniki, zato ne razumemo, čemu bi jih dajala Lokarju. Od tod razumsko sklepanje, da SSK na koncu ne bo imela izbire in da bo morala glasovati proti Cecovinijevi upravi.

Kaj predlaga KD v zameno za «tehnično» vzdržanje ali za podporo Cecovinijevemu proračunu? Listi

(Nadaljevanje na 5. strani)

Prazniki našega tiska so bili vselej ljudski prazniki, na katerih se srečujejo delovni ljudje in se pogovore. Seveda so na teh praznikih tudi več ali manj pestri kulturni in zabavni programi in politični govori (Gornja slika je bila posneta v Dolini)

Izidi upravnih volitev potrjujejo moč KPI v goriški pokrajini

Upravne volitve 8. in 9. junija niso bile za goriško pokrajino pravi volilni test. Na Goriškem nismo volili za obnovitev pokrajinske uprave in od večjih občin so bile volitve za obnoveitev občinskih svetov samo v Gorici, Gradišču in Krminu, kar pomeni, da je s proporcionalnim sistemom volilo le 40.000 volilcev. Vsaka analiza političnega pomena izidov utegne zato biti nepravilna, še posebej če mislimo, da je pri upravnih volitvah najbolj »političen glas« prav glas za obnovitev pokrajinskih svetov. S pomočjo izidov volitev vseh teh let lahko pridemo vseeno do določenih zaključkov, ki bi morali dati še kar resnično sliko stanja.

Najprej lahko brez skrbi ugotovimo, da tudi izidi zadnjih upravnih volitev potrjujejo moč KPI v goriški pokrajini, ki se ni od leta 1975 dalje zmanjšala, temveč utrdila. To kažejo ne samo izidi občinskih volitev v treh večjih občinah (+ 1.0% v primerjavi z občinskimi volitvami iz leta 1975 in + 0.2% v primerjavi s parlamentarnimi volitvami iz lanskega leta), ampak tudi izidi v manjših občinah, kjer so bile vse levičarske uprave potrjene. Vsi ti izidi kažejo, da izhaja zaupanje volilcev v KPI tako iz prepričanja, da stranka sposobno in pošteno upravlja občine, kot tudi iz odobravanja njene politike v vsedržavnem merilu.

Seveda ne moremo vse izide oceniti na enak način.

Tudi kar se tiče treh večjih občin, gre za različne stvarnosti. Tako je uspeh v Gorici (16.7%, + 1% v primerjavi z volitvami iz leta 1975, na listi je bil tudi izvoljen en svetovalec več) potrditev vloge opozicije, ki jo ima KPI v občinskem svetu, obenem pa tudi priznanje, da je bilo pravilno njeno zadržanje do nekaterih ključnih vprašanj razvoja mesta: industrijska kriza, sodelovanje ob meji, varianta regulacijskega načrta.

Izidi v Gradišču (41,8%, + 1,2% v primerjavi z volitvami iz leta 1975) in Krminu (37,1%, + 0,9% v primerjavi z volitvami iz leta 1975) so pa pozitivna ocena delovanja partije na upravni ravni, saj smo v pretekli mandatni dobi komunisti skupaj s socialisti upravljali obe občini. Na žalost je na osnovi zadnjih izidov zagotovo potrjena levičarska uprava samo v Gradišču, medtem ko

V občinah DOBERDOB, SOVODNJE in ŠTEVERJAN so bili rezultati naslednji:

	obč. 1980	obč. 1975
Občinska enotnost	1.291 59.3	1.187 59.5
Slovenska skupnost	886 40.7	809 40.5

V občinah GORICA, GRADIŠČE in KRMIN so bili rezultati naslednji:

	obč. 1980	parl. 1979	pokr. 1978	obč. 1975
KPI	8.661 22.1	9.272 21.9	8.532 21.6	8.627 21.1
PSI	3.360 8.6	2.403 5.7	3.091 7.8	4.362 10.7
KD	16.552 42.2	16.977 40.2	17.090 43.2	16.433 40.2
PSDI	3.753 9.6	3.077 7.3	2.470 6.3	3.734 9.1
PRI	1.500 3.8	1.395 3.3	1.412 3.6	1.588 3.9
PLI	1.144 2.9	859 2.0	965 2.4	1.365 3.3
SSk	1.651 4.2	2.037 4.8	2.097 5.3	1.764 4.3
MSI	2.355 6.0	2.695 6.4	2.659 6.7	3.039 7.4

V ŠTANDREŽU, PODGORI, PEVMI so bili rezultati naslednji:

	raj. 1980	obč. 1980	parl. 1979	pokr. 1978	obč. 1975
KPI	835 30.8	848 30.9	930 35.2	857 33.2	820 28.1
PSI	407 15.0	363 13.2	224 8.5	357 13.8	526 18.1
DC	649 24.0	685 25.0	626 23.7	603 23.4	723 24.8
PSDI	245 9.1	259 9.4	213 8.1	144 5.6	224 7.7
PRI	39 1.4	69 2.5	49 1.9	51 2.0	84 2.9
PLI	37 1.4	29 1.1	19 0.7	21 0.8	49 1.7
SSk	441 16.3	429 15.7	363 13.7	456 17.7	420 14.4
MSI	54 2.0	60 2.2	52 2.0	58 2.2	68 2.3

(Nadaljevanje na 5. strani)

«Nevarna razmerja»

(Nadaljevanje s 3. strani)

za Trst, s katero se vsak drugi dan srečuje, piha na dušo, naj izpusti iz rok vsaj pokrajinsko upravo in naj od zunaj podpre levosredinsko koalicijsko (brez komunistov, seveda). Takemu odboru KD, PSI, PSDI in morda SSK, naj bi predsedoval socialist Carbone. Temu naj bi na skorajšnji seji pokrajinskega sveta poverili mandat za «poizvedovanje» o možnih koalicijah.

Ne glede na to, kako se bo zadeva iztekla, naj bo ljudem nekaj jasno: komunisti se nismo vpletli v to umazano igro dvorjenja LpT in bomo šli, pa čeprav proti toku, po svoji poti ostre opozicije meščanskim silam. Nadaljevali bomo z utrjevanjem fronte demokratičnih sil, ki jo predstavljata delavski razred in slovenska manjšina. Okoli te alternative bomo zbirali ljudi, ščitili njihove interese in pripravljali pogoje, da se stvari v Trstu spremenijo v boljše, da se bo uveljavila politika sožitja, enakopravnosti, sodelovanja.

Moč KPI v goriški pokrajini

(Nadaljevanje s 4. strani)

ima levica v Krminu, zaradi izgube enega svetovalca s strani socialistov, samo polovico svetovalcev. Treba je še dodati, da je bila za uspeh Krščanske demokracije v tej občini (ta stranka ima namreč drugo polovico svetovalcev) odločilna podpora, ki so jo dali liberalci in Slovenska skupnost (na listi DC je bil tudi izvoljen predstavnik SSK).

Kar se tiče slovenskih občin sta bili potrjeni napredni upravi v Dobreddobu in Sovodnjah, medtem ko je SSK ohranila upravo v Števerjanu.

Na koncu še kratko analizo izidov v slovenskih predelih mesta Gorice. V Štandrežu, Podgori in Pevmi je KPI s 30.8% (+ 2.7% v primerjavi z volitvami iz leta 1975) prva stranka. Te volitve niso pa potrdile velik uspeh, ki je bil s 35.2% dosežen na lanskim parlamentarnih volitvah. To lahko pripisujemo upravnemu značaju letošnjih volitev, je pa tudi opozorilo in spodbuda k večji aktivnosti in prizadevanju partije na tem območju, kar bo še bolj potrebno v tej mandatni dobi, ko bodo delovali tudi rajonski sveti, ki so bili neposredno izvoljeni prav na teh zadnjih volitvah in ki jih bomo morali komunisti voditi skupaj z drugimi slovenskimi silami.

Beneški sestanek sedmerice

Nedavni (šesti) sestanek voditeljev sedmih najbolj razvitih kapitalističnih držav sveta — v ta izbrani krog sodijo poleg Združenih držav Amerike, Kanade in Japonske še štiri zahodnoevropske države: Zahodna Nemčija, Francija, Velika britanija in Italija — je prinesel nekatere bistvene novosti. Prva izmed njih je vsekakor ta, da so zaostrene mednarodne politične razmere vidno vplivale, da se je kočno spremenil značaj takih srečanj. Ta so svoj čas spodbudila preko gospodarske vprašanja, ki jih je neusmiljeno navrgla naftna kriza leta 1973. Zato je bil poglavitni namen takih rednih sestankov predvsem razpravljanje o gospodarski problematiki teh držav samih pa tudi o celotnem gospodarskem stanju v svetu.

To pot pa so v Benetkah politična vprašanja močno prekrila ekonomska, čeprav so seveda razpravljali tudi o takih vprašanjih, kot so energetska kriza, zastoj rasti proizvodnje, ki je posledica splošne gospodarske krize, inflacija, nevarna rast nezaposlenosti, ki je dosegla v vseh sedmih deželah že visoko stopnjo — 20 milijonov brezposelnih. Osrednjo pozornost so na pogovorih v Benetkah morali nameniti vrsti pekočih političnih vprašanj, glede katerih so se prav v zadnjem času pokazale tudi vidne razpoke v stališčih nekaterih evropskih zaveznikov ZDA. Gre predvsem za francoska in zahodnonemška stališča do odnosa s Sovjetsko zvezo pa tudi do krize na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Zahodna Evropa je zaradi neposrednih koristi posameznih držav zavzela dosti bolj avtonomna stališča, kot je to bil primer v preteklosti. Zahodna Evropa mora na primer vse drugače kot ZDA nujno obdržati in razvijati gospodarske odnose z vzhodno Evropo. Zahodna Evropa je nadalje dosti bolj odvisna od redne dobave nafte z Bližnjega in Srednjega vzhoda kot pa močni zaveznik onstran Atlantika.

Razumljivo pa je, da je amerškemu predsedniku bilo dosti do tega, da v Benetkah doseže oziroma obnovi enotnost zahodnih sil, zlasti kar zadeva stališča do Sovjetske zveze in obsodbo njene vojaške intervencije v Afganistanu. Ob tem vprašanju pa je Sovjetska zveza sama zelo nepričakovano posegla v razprave na beneškem sestanku, s tem da je prek francoskega predsednika seznanila

la vodilno sedmerico o delnem umiku sovjetskih čet iz Afganistana.

Četudi so bile očitne razlike v stališčih posameznih evropskih držav in ZDA tako glede političnih kot ekonomskih vprašanj, ki so jih obravnavali v Benetkah, pa je izid pogovorov pokazal, da te razlike le niso pripeljale do hujših sporov in razkolov na beneškemu vrhu. Narobe, amerškemu predsedniku je uspelo celo nekako obnoviti enotnost stališč glede vseh bistvenih vprašanj, četudi je očitno, da gre za enotnost v razlikah. Te razlike so očitne tako glede odnosov do Sovjetske zveze, ko so ZDA le obrnile svoje nepopustljivo stališče v zvezi z Afganistanom, medtem ko so se nekatere zahodnoevropske države, zlasti Francija in Zahodna Nemčija, bolj nagibale h gibčnim stališčem in zavzemala za politiko pogovorov in prizadevanja za obnovo popuščanja med Vzhodom in Zahodom.

Beneški vrh naj bi po načrtih pomenil nekakšno prelomnico v ekonomski politiki sedmih industrijsko najbolj razvitih držav. Ta prelomnica naj bi se kazala v določitvi jasne perspektive razvoja, v preusmeritvi na nove vire energije, ki naj industrijske dežele osvobodijo pretežne odvisnosti od nafte in hkrati pripomore k oživitvi gospodarske rasti. Vendar je očitno, da so ekonomska vprašanja take narave, da daleč presegajo moči in težnje zgolj sedmih držav pa če so še tako razvite. Očitno je namreč vse bolj, da kaže iskati rešitve edinole v svetovnem okviru, ki naj zajame celoto ekonomskih vprašanj, še posebej vprašanje napredka dežel v razvoju. Vendar v Benetkah ni prodrla zamisel zahodnonemških predstavnikov, da bi reševanje ekonomske problematike vključili v širok okvir, ki bi zajel razviti svet, proizvajalce nafte in pa vse dežele v razvoju in da bi v ta krog vključili tudi vse socialistične dežele.

Tako bi o beneškem sestanku kazalo reči, da ni pomenil niti velikega poraza pa tudi ne velike zmage niti za eno niti za drugo stran. Posebej bi kazalo poudariti le spoznanje, da usode sveta ne more več krojiti nobena zaprta skupina, pa naj bo še tako močna. To je lahko edinole sad prizadevanja sveta kot celote.

Drago Košmrlj

«Komunist»

Gornja slika je bila posneta v Prosvetnem domu na Opčinah. Številni gledalci so toplo sprejeli mlade izvajalce. Pobuda naših kulturnih društev zbujala zanimanje in priznanje

GIORGIO AMENDOLA IN PARTIJA

Giorgio Napolitano

Treba bo nekaj časa, da bomo lahko obnovili in analizirali prispevek Giorgia Amendole k razvoju partije, delavskega gibanja in italijanske demokracije. Za sedaj se lahko spomnimo le nekaterih poglavij, osvetlimo nekaj vidikov tako bogatega in razgibanega življenja, in storil bom to, zanašajoč se na svoje delovne partijske izkušnje in na svoje sodelovanje z Giorgiom, na tisto, kar mi sedaj le-to ponuja — ideje, spomine in občutke — ne da bi hotel delati preuranjene zaključke, ki bi izvirali samo iz subjektivnega iskanja in primerjave. Amendola in partija: kako obširna snov. Zlasti pa bi rad povedal, da ne smemo pričakovati, da je Amendola postavljala probleme v obliki partijske teorije ali si je prizadeval, da bi svoja stališča urejal v skladen načrt. Po krivici ali po pravici se je malo zanimal za protislovja: od časa do časa se je poglobil v dani položaj, se zagnal v neko smer, v tisto, ki se mu je zdela prava, se spoprijel z nalogo, ki se mu je v tistih zgodovinskih razmerah zdela pomembna.

In njegovo ime ostaja neločljivo povezano z dvema zgodovinskima obdobjema v partiji po osvoboditvi: z ustanovitvijo KPI na jugu (1945-53) in s prenovitvijo KPI v nacionalnem obsegu (1954-60). Giorgio je o tem nedavno obširno pisal, in presenečata njegova odkritosrčnost in sila (kot vedno), ko poudarja izredno pomembno bistvo, pa tudi pomanjkljivosti svojega boja, svojega dela v prvem in drugem obdobju. Presenečata odkritosrčnost, s katero je spregovoril — četudi jo je zgodovinsko opravičil, ne glede na osebne napake — o avtoritativni, celo »diktatorski« naravi vodstva — svojega in drugih tovarišev — v obdobju »izgradnje« partije na jugu. In zelo zanimive in aktualne so samokritične ugotovitve o nezadostnosti prenovitve v vsej partiji v letih, ki so sledila, v odgovor na potrebe, ki so povsod — tudi na jugu, kot poudarja, dozorele.

O kakšnih potrebah je govor? Napredovanje novih kadrov, spremembe vodstvenih metod: to so bile potrebe, ki so se pokazale na »organizacijskem« področju in na katere je Giorgio hotel dati odgovor z nenavadno odločnostjo in pogumom, bile pa so neločljivo povezane z velikim političnim problemom, namreč s pridobitvijo partije za prevzemanje pobud, za borbenost, napredovanje demokracije, zaupanje v demokratično pot v socializem in za strategijo združenega delavskega razreda ter enotnosti komunistične partije z drugimi silami leveice in demokratičnimi silami. To je bila velika politična bitka, h kateri je Giorgio Amendola kot organizator partije odločilno prispeval v tesni povezavi s Togliattijem, ob prepričanem, brezpogojnem priznavanju njegovega vodstva. Prenovitev kadrov in vodstvenih metod je bilo treba doseči ob odstranitvi vsake »dvoreznosti« glede vloge partije, njene strategije, njene perspektive: toda cilj ni bila samo ta prenovitev ali, bolje, cilj, ki naj bi ga dosegli, je bil, kot je zapisal Giorgio, vzpostavitev pogojev za to, da bi »sile« partije uporabili za doseg določenih političnih ciljev, v katerih je bila izražena demokratična in vodstvena vloga KPI. Do sedaj je bila »pozornost usmerjena bolj v *merjenje* moči partije, kot pa v preverjanje tega, kako je ta moč uporabljena».

In tukaj se po mojem mnenju odpira možnost za premislek, ki je pereč bolj kot kdajkoli. Sam Giorgio je nanj opozoril v pogovoru z Nicolaïem: ne samo po zmagi 7. junija 1953, temveč tudi po veliki priložnosti 20. junija 1976 ni bilo mogoče »uporabiti«, premakniti moči partije, partija »je bila kot

otrpla«, pokazala se je težnja po podcenjevanju prizadevanj za enotnost in v »mnogih območjih partije« so se pokazali bolj ali manj zavestni nesporazumi ter močno nezaupanje do »smeri, ki jo je določil centralni komite in pojasnilo vodstvo«. Seveda je bil napredek tega boja za prenovitev, ki ga je bojeval predvsem Giorgio Amendola, zelo velik. Toda Giorgio je imel prav, ko je dejal, da neka-

terih problemov ni mogoče rešiti enkrat za vselej, da so v zadnjih letih nastale nove težave in ovire za popolno razumevanje »neogibnosti vodstvene politike«, s katero se naša partija lahko »uveljavi kot nacionalna vodilna sila, ki lahko popelje deželo na demokratično pot v socializem«. Boj proti tem oviram, boj proti »odlašanju« še vedno traja: in — dodajam — z njim nismo začeli dovolj odločno niti pred niti po 20. juniju 1976.

Ostane še vprašanje, kako je treba razumeti in bojevati ta boj in kako lahko resnično pripelje do globlje enotnosti partije glede naše strategije in politike in do širše mobilizacije naših sil. Kajti Giorgio nam ni zapustil le odgovorov, zapustil nam je tudi vprašanja. Le-ta pa je vendarle treba obravnavati tudi v luči pomembnih izkušenj, ki jih je pridobil sam, in v zgodovinskih okvirih teh izkušenj. Giorgio je do konca opozarjal na nujnost jasne, odkrite, borbene razpave v partijskih vrstah; na razpravo, ki bi se oplajala ob idejni napetosti, intelektualni angažiranosti in kulturnem soočenju in ki bi izražala in spodbujala dejansko »soodgovornost«, saj »demokracija ni svobodno godrnjanje«. Toda sam je imel, kot vemo, svojo predstavo o tem, kakšna mora biti razprava v partiji, o tem, kako jo je mogoče in treba spodbujati, kako je treba hraniti ohraniti enotnost partije. Čutim, da moram povedati nekaj tudi o tem — pa tudi o nujnosti bolj vsebinskega razvoja naše »notranje« demokracije — ter obnoviti svoje politične in človeške stike z Gior-

giom, ki so trajali več kot trideset let, med soglasji in nesporazumi.

Giorgio Amendola je imel popolnoma prav, ko je trdil, da je treba vprašanja postavljati jasno tako v vodilnih partijskih organih kakor tudi javno — brez prikrivanja in oportunizma — in da se je treba z vso silo bojevati za svoje ideje, za ideje partije in za njen razvoj. Brez tega je nevarnost izmikajoče se, nerazjasnjene razprave, nevarnost politične slabosti in dvoumnosti, nedvoumna, kot so dokazali nekdanji in nedavni dogodki. Proti tej nevarnosti je dal Giorgio nepozaben prispevek, dokaze o veliki politični in moralni vrednosti. Toda Giorgio je to metodo obremenil s svojim temperamentom, s svojim slogom; in zanj je pomenilo jasno postavljati vprašanja biti »enostranski« in celo biti eksplozivni, in drugačen pristop — na primer analiza ali stališče, ki se drugim iskreno zdi pravilno — je v njegovih očeh dobil prizvok previdnosti ali diplomacije. Kolikokrat se glede tega niso ujemala in sva se celo spila!

Prav tako ni bilo lahko najti uskladitev med tem njegovim načinom pojmovanja razprave, izzivanja začenenja razprave v partiji in potrebo — v katero je verjel — zedinjevalne sinteze v togliattijevskem pomenu. In tako je še vedno ostala neresničljiva sinteza, ki se ne bi izrodila v povprečnost posredovanja in ne bi podpirala politične dvoumnosti. Giorgio je nekajkrat govoril o možnostih in priložnostih, da bi v KPI delali, da bi se izognili nejasnim zaključkom, dvoumnim soglasjem — tako, da bi oblikovali večine ni manjšine glede posameznih vprašanj. Toda to zahteva še razvoj z vsemi zapleti in utrditev s tistim, kar se je Giorgiu prav tako zdelo zelo pomembno, da namreč »ne gre izgubljati sil med potjo«. In menim, da se je treba gibati predvsem v smeri razvoja naše »notranje demokracije«, ki naj se ne bi enačila in izčrpala z razvojem, tudi najbolj svobodnim in pogumnim, splošne politične razprave, temveč bo pripeljala do dejanske vključitve vsega živega partijskega telesa in zlasti še njegovih temeljnih organizacij v oblikovalni proces *odločitev*, med katerimi se v svojem razvoju giblje linija KPI.

Vsekakor je treba paziti, da se v tem prizadevanju ne bi pokvarile doslednost in navede vseh voditeljev in članov partije in da se ne bi pokvarilo ozračje, ki je značilno za partijo, ki se je ni dotaknila hiba razcepjenosti v struje. Glede tega je bila angažiranost Giorgia Amendole neomajna in zato mu moramo izreči vso svojo hvaležnost. Giorgio je bil strog do vsakega, ki je delal z njim, strog v nadzoru in ocenjevanju dela vsakega od nas, strog, ko nas je spodbujal k življenjskim odločitvam, ki naj bi postale postopoma in vselej usklajene s prvo veliko odločitvijo za sodelovanje v KPI, strog, ko nas je opominjal, da smo prevzeli — v prvi osebi, in samo v prvi osebi — popolno odgovornost za naša stališča ter izključili vsako povezavo ali solidarnost, ki bi se utegnili izroditi v grupacijo, v strujo. Bil je velik vzgojitelj; in če je morebiti pojmoval svoje vzgojiteljsko poslanstvo tako, kot bi ga danes težko ponovili in ga nemara tudi ne bi smeli pojmovati — kot »totalno« politično in moralno vzgojo, ki zajema družbeno angažiranost in zasebno vedenje partijskega kadra, ki ga je treba oblikovati in si zanj prizadevati — nam je vendarle zapustil dokaj velik nauk, ki je v bistvu bolj veljaven kot kdajkoli. Nauk in skrb za selektivno politiko in oblikovanje kadrov ter skrb za nas, ki jo moramo znati nadaljevati, četudi je Giorgio odšel.

«Rinascita»

Umberto Cerroni

Gramscijev besednjak

Delo Umberta Cerronija, Gramscijeva besednjak*, spada med uspešnejše predstavitve Gramscijeve misli. Cerroni je poznamo kot enega zelo uglednih teoretikov politike v Italiji. Zato ni naključje, če je v tem svojem delu skušal osvetliti Gramscija predvsem kot političnega misleca. To pa je tudi tisti vidik Gramscijeve misli, ki ga imamo upravičeno za najbolj pomembnega.

Cerronijevo delo ni nekakšen sistematičen traktat o Gramsciju. Prvi del knjige zajema 132 gesel — besed in izrazov — ki so značilne za Gramscijevo misel. Drugi del pa vsebuje nekaj tekstov, ki z različnih vidikov govorijo o Gramsciju kot političnem mislecu.

Cerroni ne razlaga temeljnih pojmov Gramscijeve misli abstraktno-knjižno, marveč živo in angažirano. Gramscija bere ne samo iz teksta, marveč tudi iz konteksta. Ne samo iz konteksta neposredne zgodovine, v kateri je Gramsci živel in deloval, marveč tudi iz sodobne zgodovine, ki šele začenja razkrivati velik pomen Gramscijevih teoretičnih raziskav. Cerroni prikazuje posamezne ključne termine Gramscijeve misli v tem dinamičnem zgodovinskem procesu ostro in polemično, izzivalno, podkrepljeno z navedki iz Gramscijevih del, z duhovitimi lastnimi komentarji, ki znova in znova posegajo v sodobne probleme in terjajo odgovore in včasih morda tudi — ugovore. Vzemimo samo nekaj gesel, da bi se o tem lahko prepričali:

Marksizem: «Marksizem je imel dve nalogi: boj proti modernim ideologijam v njihovi najbolj pretanjeni obliki in pa to, da razsvetli ljudske množice, katerih kultura je bila srednjeveška». Temu Gramscijevemu citatu dodaja Cerroni tak komentar: «Za celo neko razdobje pa je stalinizem ti dve nalogi popačil, ko je potisnil marksizem v kritiko najbolj grobih teorij in povzdigoval folkloristično kulturo množic. Toda tudi pri Leninu je bila teorija kulture okužena z idejo, da naj bi buržoazni kulturi postavili nasproti nekakšno socialistično (ljudsko) kulturo. Po eni strani pa buržoazna kultura zaradi svoje razredne narave ni samo zgolj ozko razredna, saj lahko izraža nekatere enoznačne komponente (znanost) in univerzalne (umetnost, filozofija itd.) komponente; po drugi strani pa socialistična kultura nikakor ni instinktivni produkt podrejenih razredov, marveč intelektualna stvaritev, ki zahteva intelektualno posredovanje in kulturno kontinuiteto (Toda, ali ni takšno idejo zagovarjal tudi Lenin?). 'Prelom' izhaja bistveno iz okoliščine, da se nova kultura povezuje z materialističnim parametrom (marksizem kot znanost o družbi) in s političnim parametrom (socialistična emancipacija). Obstaja torej bistvena enotnost kulture kot intelektualne produkcije. Kar pa zadeva nje-

no 'socialno funkcijo' (kultura kot rezultat nekega določenega zgodovinskega procesa), se nova kultura razlikuje po tem, da tematizira in teoretizira enotnost teorije in socialne prakse, ko namreč iz svoje diagnoze zgodovine privede do zastavitve nalog, kako spremeniti svet ter identificira nove družbenopolitične nosilce teh preobrazb. Glede teh nosilcev pa nikakor ne spodbuja obstoječih (nižjih) kulturnih ravni in se celo bori za to, «da preobrazi 'mentaliteto ljudstva'» (Gramsci), s tem da povzdigne znanstveno-sistematično vizijo sveta nad folkloro in navadno zavest (senso comune). Če priznavamo socialno funkcijo nove kulture, to nikakor ne pomeni osiromašenja njenih intelektualnih struktur».

«Voditelji: «Pri oblikovanju voditeljev je bistveno izhodišče: ali želimo, da bodo zmerom obstajali vladajoči in vladani, ali pa želimo ustvariti razmere, v katerih bo izginila nujnost obstoja te delitve» (Gramsci). Voditelj, ki izbere prvo alternativo, ukazuje, toda ne vodi. Tisti, ki izbere drugo alternativo, ne ukazuje, marveč vodi. Avtentični voditelj se torej nikakor ne poistoveti z izvrševalcem oblasti, ker mora hkrati izoblikovati teoretični program. Po drugi strani pa izvrševalec oblasti, ki nima ustreznega teoretičnega programa, lahko, dolgoročno, izgubi oblast. Zato torej «ne more biti govora o oblikovanju voditeljev tam, kjer ni teoretične doktrinarne aktivnosti strank» (Gramsci). V tem primeru je vodenje samo ukazovanje in traja tako dolgo, dokler drugi ubogajo; «intelektualno hierarhijo nadomesti birokracija» (Gramsci). Ni torej naključje, da Gramsci opredeli voditelja s formulo «specialist+politik»: če se od intelektualca-specialista zahteva, da je tudi politik, se od intelektualca-politika zahteva, da je tudi specialist. Samo tako se lahko izognemo temu, da bi se politika spremenila v birokratsko oblast+ formalno znanje, medtem ko bi kultura še naprej ostala 'realno znanje' brez oblasti».

Politika: «Za Gramscija politika vzpostavlja odnos med višjo filozofijo in navadno zavestjo». In ker «vsaka filozofija teži k temu, da postane navadna zavest» (Gramsci), lahko pač trdimo, da je politika po tendenci posredovanje med sistematično filozofijo in navadno zavestjo v dvojnem smislu: politika 'racionalizira' praktični interes, ki je v osnovi politike in politika v praksi 'uteleša' filozofsko univerzalnost. Skratka, pred politike se praksa pretvarja v teorijo in teorija v prakso. V njej kot 'politični zavesti' se realizira tisto «samozavedanje, v katerem se teorija in praksa končno združita» (Gramsci).

Če bi nam prostor dopuščal, bi lahko navedli še več gesel, ki zajemajo

ključne termine Gramscijeve misli (npr. ateizem, «civilna družba», hegemonija, ideologija, intelektualci, partija, demokratični filozof, teorija-praksa itd.) Toda že iz navedenih gesel zaslutimo tako Gramscijevo izvirno zastavljanje ali poudarjanje problemov kot tudi Cerronijevo aktualizacijo Gramscijevih pogledov.

Takšna odprtost do Gramscija in sedanjega časa veje tudi iz drugega dela te knjige, v katerem oriše Cerroni v treh prispevkih bistvene vidike Gramscija kot (političnega) misleca. Najprej nam sistematično prikaže «Gramscijevo politično misel». V njem skuša razčleniti tiste prvine in vidike Gramscijeve politične teorije, ki povezujejo Gramscija, kot pravi, ne samo z italijanskim dogajanjem v letih fašizma, marveč ga spravljajo v sistematično zvezo s politično teorijo socializma in z zgodovino evropske politične misli. Gramscijevi pogledi na naravo politike, na teorijo vladanja, na teorijo socialistične revolucije in na teorijo partije — v katerih povzema pisec poglavitne značilnosti njegove misli — so dejansko zanimivi v širšem teoretičnem pomenu in ne samo kot izraz specifičnih zgodovinskih razmer, v katerih so nastajali.

Na Gramscija je močno vplivala specifična italijanska politično-teoretična tradicija (Machiavelli, Mosca, Pareto itn.), ko je v središče svojega pojmovanja politike postavil cepitev družbe na vladajoče in vladane; hkrati pa je presegel to tradicijo, ko je skušal premagati ta dualizem. Tako je istočasno kritiziral temeljno šolo v sodobni nemarksistični politični znanosti (tj. elitizem) in odpiral problem odmiranja države. Na tako konceptijo politike se pri Gramsciju navezuje njegov pogled na razmerje med politiko in kulturo, na razmerje med internacionalnim in nacionalnim, na problem hegemonije in konceptijo zgodovinskega bloka, na partijo kot «kolektivnega intelektualca» itn. Velika vloga, ki jo je Gramsci pripisoval intelektualcem, ni pomenila — poudarja dalje Cerroni — zagovora njihovega privilegirane položaja, marveč nasprotno, «za Gramscija obstaja avtentična in revolucionarna vloga intelektualca v tem, da ustvarja splošni vzpon kulture in samousmerjanja, ki bo omogočal preseženje delitve na intelektualce in navadne ljudi». Gramscijeva vizija «modernega kozmopolitizma» ni bila zasnovana na intelektualistični konceptiji, marveč na operativnem značaju političnega teoretiziranja, ki naj bi združilo tisto, kar je bilo v Italiji tradicionalno razdruženo (kulturo in konkretno življenje); tako da bi bili tesno povezani s stvarnostjo in z ljudstvom in da bi razredni boj dobil zavestno intelektualno vodstvo».

ADOLF BIBIČ

(Konec prihodnjič)

* Umberto Cerroni, *Lessico Gramsciano*, Editori Riuniti, Roma 1978.

Teorija in praksa, št. 2-3, Ljubljana 1980

Pokrajinski festival «l'Unità» + «Delo»

Vzorčni velesejem v Trstu 12. - 20. julija 1980

SOBOTA 12. JULIJA

- ob 19. uri — godba na pihala iz Ricmanj in «Teatro Semplice» ki ga vodi Claudio Viviani
ob 21. uri — **folklorna skupina «Tine Rožanc» iz Ljubljane**
(prireditev bo v dvorani)

NEDELJA 13. JULIJA

- ob 9. uri — mednarodni turnir šahistov
ob 19. uri — mladinska godba od Korošcev - Sv. Barbara
ob 21. uri — **Orchestra romagnola «Piero Ragni»**
in gledališka predstava

PONEDELJEK 14. JULIJA

- ob 20. uri — «Teatro Striscia»
ob 21. uri — **koncert Veronique Chalot**

TOREK 15. JULIJA

- ob 20. uri — **pevski koncert zbora «Vesna» in Križa**
ob 21. uri — gledališka predstava

SREDA 16. JULIJA

- ob 20. uri — «Teatro Studio»
ob 21. uri — rock glasba **Gianna Nannini**

ČETRTEK 17. JULIJA

- ob 20. uri — pesmi - nastopili bodo Fabio Todero, Maurizio Zacchigna in Ezio Cadel
ob isti uri tudi gledališka predstava
ob 21. uri — kabaret - **Franca Valeri**

PETEK 18. JULIJA

- ob 20. uri — Tržaške popevke
ob 21. uri — recital - **Edmonda Aldini**

SOBOTA 19. JULIJA

- ob 19. uri — gledališka predstava
ob 20. uri — «Canzoniere Triestino»
ob 21. uri — **Tržaški partizanski pevski zbor**

NEDELJA 2. JULIJA

- ob 19.30 uri — **ZAKLJUČNI SHOD**
ob 21. uri — **Orchestra Romagnola «Novalis - Dimensione Romagna»**
ob isti uri — **Mestna godba «Giuseppe Verdi»**

*Vse večere bosta igrala ansambla **ASTERNOVAS** in **GLI ANONIMI***